QATAG‘ON QURBONLARINING HAYOTI VA FAOLIYATI

Maktabgacha ta’lim yo‘nalishi 203-guruh talabasi
Qambarova Fazolat

Annotatsiya: *Ushbu maqolada O‘zbekiston tarixidagi qatag‘on davri, shu davrda jabrlangan insonlarning hayoti va faoliyati haqida ma’lumot beriladi. Qatag‘on yillarida ko‘plab ziyolilar, olimlar, yozuvchilar, davlat va jamoat arboblari asossiz ravishda ta’qib qilingan. Ularning xalqimiz ma’naviyati, ilm-fani va madaniyatini rivojlantirishdagi xizmatlari haqida fikr yuritiladi. Shuningdek, qatag‘on qurbonlari xotirasini asrash va ularning merosini yosh avlodga yetkazish muhimligi yoritiladi.*

Tayanch so‘zlar: *qatag‘on, qatag‘on qurbonlari, jadidlar, ziyolilar, milliy qadriyatlar, tarix, xotira, ma’rifat, mustaqillik.*

Аннотация: *В данной статье рассматривается период репрессий в истории Узбекистана, а также жизнь и деятельность людей, ставших жертвами политических преследований. В годы репрессий многие представители интеллигенции, учёные, писатели, государственные и общественные деятели были необоснованно подвергнуты преследованиям. В статье освещается их вклад в развитие науки, культуры и духовности нашего народа. Также отмечается важность сохранения памяти о жертвах репрессий и передачи их наследия молодому поколению.*

Ключевые слова: *репрессии, жертвы репрессий, джадиды, интеллигенция, национальные ценности, история, память, просвещение, независимость.*

KIRISH

Har bir xalqning tarixida quvonchli va og‘ir davrlar bo‘ladi. O‘zbekiston tarixidagi eng og‘ir davrlardan biri qatag‘on yillari hisoblanadi. Bu davrda xalqimizning ko‘plab ilg‘or fikrli, bilimli va vatanparvar farzandlari turli sabablar bilan ta’qib qilingan. Ular orasida olimlar, shoir va yozuvchilar, o‘qituvchilar, davlat va jamoat arboblari ham bo‘lgan.

Qatag‘on qurbonlari o‘z hayotlarini xalqning savodxonligi, ma’rifati va kelajagiga bag‘ishlagan insonlar edi. Ularning ko‘pchiligi millat taraqqiyoti uchun xizmat qilgan. Shuning uchun ularning hayoti va faoliyatini o‘rganish bugungi yoshlar uchun ham muhimdir.

Asosiy qism

Qatag‘on siyosati ayniqsa XX asrning 30-yillarida kuchaydi. Bu davrda sovet hokimiyati tomonidan ko‘plab insonlar “xalq dushmani”, “millatchi” yoki boshqa siyosiy ayblar bilan hibsga olingan. Ayrimlari uzoq muddatga qamoq va surgunlarga yuborilgan, ko‘pchiligi esa og‘ir jazolarga duchor bo‘lgan.

O‘zbekistonda qatag‘on qilingan mashhur ziyolilar orasida Abdulla Qodiriy, Cho‘lpon, Fitrat kabi adabiyot va ma’rifat namoyandalari alohida o‘rin tutadi. Ular o‘z asarlari orqali xalqni ilm olishga, ma’rifatli bo‘lishga, milliy o‘zligini anglashga chaqirgan.

Abdulla Qodiriy o‘zbek adabiyotining rivojiga katta hissa qo‘shgan yozuvchilardan biridir. Uning “O‘tkan kunlar” va “Mehrobdan chayon” asarlari xalqimiz orasida mashhur. Yozuvchi o‘z asarlarida xalq hayoti, inson taqdiri, jamiyatdagi muammolarni yoritgan. Uning ijodi bugungi kunda ham o‘z ahamiyatini yo‘qotmagan.

Abdulhamid Cho‘lpon ham qatag‘on davrining mashhur qurbonlaridan biridir. U shoir, yozuvchi va tarjimon sifatida o‘zbek madaniyatiga katta hissa qo‘shgan. Cho‘lponning she’rlarida Vatanga, xalqiga bo‘lgan muhabbat, inson erkinligi va milliy ruh kabi mavzular aks etgan.

Abdurauf Fitrat esa ma’rifatparvar olim, yozuvchi va jamoat arbobi sifatida faoliyat olib borgan. U yoshlarni zamonaviy bilimlarni egallashga chaqirgan. Fitrat ta’lim, adabiyot, til va madaniyat masalalariga katta e’tibor bergan. Uning faoliyati xalqimizning ma’rifiy taraqqiyotida muhim o‘rin egallaydi.

Qatag‘on yillarida nafaqat adiblar, balki ko‘plab olimlar, o‘qituvchilar va boshqa ziyolilar ham ta’qibga uchragan. Ularning ayrimlari o‘z kasbi va ilmiy faoliyatini davom ettirish imkonidan mahrum bo‘lgan. Bu holat jamiyatning ilm-fan va madaniyat rivojiga ham salbiy ta’sir ko‘rsatgan.

Qatag‘on qurbonlarining hayotini o‘rganar ekanmiz, ularning ko‘pchiligi xalqimiz uchun yaxshi kelajak yaratishni orzu qilganini ko‘ramiz. Ular ta’lim va tarbiyaning ahamiyatini yaxshi tushungan. Ayniqsa, yosh avlodning bilimli va ma’rifatli bo‘lishini istaganlar.

Bugungi kunda qatag‘on qurbonlarining nomlari qayta tiklanib, ularning asarlari xalqimizga yetkazilmoqda. Muzey va yodgorlik majmualarida ularning hayoti haqida ma’lumotlar saqlanmoqda. Bu ishlar tariximizni unutmaslik, ajdodlarimiz xotirasini hurmat qilish uchun katta ahamiyatga ega.

Menimcha, yoshlar qatag‘on qurbonlarining hayoti va faoliyatini o‘rganish orqali tariximizdagi og‘ir voqealardan saboq olishlari kerak. Chunki o‘z tarixini bilgan inson kelajakni ham to‘g‘ri tasavvur qila oladi. Ayniqsa, maktabgacha ta’lim yo‘nalishida tahsil olayotgan talabalar kelajakda bolalarga tariximiz va milliy qadriyatlarimiz haqida to‘g‘ri tushuncha berishlari muhim.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, qatag‘on qurbonlari xalqimiz tarixida o‘chmas iz qoldirgan insonlardir. Ular hayotining eng og‘ir damlarida ham ilm, ma’rifat va xalq kelajagi haqida qayg‘urganlar. Ularning ijodi va ilmiy merosi bugungi avlod uchun muhim manba bo‘lib xizmat qiladi.

Qatag‘on qurbonlarining hayoti va faoliyatini o‘rganish orqali biz tariximizni chuqurroq anglaymiz. Ularning xotirasini hurmat qilish, asarlarini o‘rganish va yosh avlodga yetkazish har birimizning vazifamizdir. Tarixni unutmaslik kelajak uchun ham muhim saboq hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1.Abdulhamid Cho‘lpon. Kecha va kunduz.
2.O‘zbekiston tarixi bo‘yicha darslik va o‘quv qo‘llanmalar.
3.Qatag‘on qurbonlari xotirasi bilan bog‘liq tarixiy va ilmiy manbalar
4.Abdulla Qodiriy. O‘tkan kunlar.
5.Abdulla Qodiriy. Mehrobdan chayon.
6.Abdulhamid Cho‘lpon. Kecha va kunduz.
7.O‘zbekiston tarixi bo‘yicha darslik va o‘quv qo‘llanmalar.
8.Qatag‘on qurbonlari xotirasi bilan bog‘liq tarixiy va ilmiy manbalar.
9.Qambarova Fazolat Anvar qizi tel : 88-480-22-44

Global Science Publication